

észlelőkút felújítás után az illetékes vízügyi igazgatóságokhoz került további hasznosításra.

A jelenlegi beruházás csak a sérülékeny földtani környezeti távlati lokális ivóvízbázisokkal foglalkozik.

Jelenlegi ismeretink alapján 81 db ilyen vízbázist tartunk nyilván, melyek kiválasztásakor az alábbi főbb szempontok érvényesültek:

- kedvező utánpótlódás és víztermelési adottságok
- kedvező vízminőség (rétegeredetű, ill. felszínről származó szennyezettségre utaló felhasználást korlátozó, drágító komponensek)
- a vízbázis és közvetlen környezet fő vízadójának eddigi kihasználatlansága
- a készlethez való hozzáférhetőség (a potenciális kúthelyek, belső védőterülete még biztosítható)
- az előzetes hidrogeológiai védőterületen a meglévő szennyezőforrások kezelhetősége (minél kevesebb, és rendkívüli veszélyt nem jelentő szennyező források).

Az 1993-ban megkezdődött beruházást megalapozó, majd az eddigi beruházási munkák során szerzett ismeretek alapján a 81 db távlati lokális vízbázis 2 millió m³/d-t meghaladó vízbeszerzési kapacitást képvisel.

Ebből 45 db a partiszűrészű vízbázis,
23 db a sérülékeny rétegvízbázis,
2 db a karsztvízbázis és
11 db a vegyes vízkészletű (partiszűrészű és rétegvíz)

vízbázis. Ezek a vízbázisok az előzőek sorrendjében 62%, 18%, 1% és 19%-kal képviselik magukat az összes vízbeszerzési kapacitásból.

A vízbázisok nagyságát tekintve 32 db 15 e m³/d kapacitásnál kisebb, 27 db 15-35 e m³/d közötti és 22 db 35 e m³/d feletti értéket képvisel.

Az ismeretesség (feltártság) jelenlegi állapota alapján a vízbázisok megoszlása a növekvő ismeretesség szerinti sorrendben az alábbi:

F₂ kateg.: 25 db; F₁ kat.: 29 db; E₂ kat.: 18 db; E₁ kat.: 3 db és D kat.: 6 db. (A különböző ismeretességű vízkészletek aránya az egészhez viszonyítva az előzőek sorrendjében: 28%, 36%, 23%, 5%, 9%.)

A távlati vízbázisok elhelyezkedését az ismeretességi kategóriák feltüntetésével az 1. melléklet, az ismeretességi kategóriák értelmezését a 2. melléklet mutatja be vázlatosan.

A jelenlegi ismeretek alapján előzetesen részben becsült, részben modellezéssel számított hidrogeológiai védőterületek (50 éves elérési idejű) nagysága összesen 1415 km². Ekkora területen kerekén 500 db potenciális szennyezőforrás számbavételére került sor. Ebből 35 csatornázatlan település belterülete a hidrogeológiai védőterületen belül, de a 20-25 éves elérési idejű területeken kívül helyezkedik el, 75 település belterületét metszi az 50 éves elérési idejű hg-i védőterület határa és további 70 település belterülete a hidrogeológiai védőterület határát 1 km-re közelíti meg. A többi pontszerű szennyezőforrás nagyobb része mezőgazdasági jellegű (állattartás, szerves és műtrágya tárolás, növényvédőszer raktár stb).

A távlati vízbázisok biztonságba helyezésének főbb munkafázisai az alábbiak:

1. ÁLLAPOTRÖGZÍTÉS

(Több ütemű felmérés: földtani, vízföldtani, földrajzi, sérülékenységi, veszélyeztetettség ismeretekről, a dokumentáltságról, a vízkészletek igénybevettességéről, potenciális szennyezőforrásokról, visszaradart alkalmas vagy felújítható észlelőkutakról, területtulajdonosi viszonyokról.)

2. ELŐZETES VÉDELEM MEGHATÁROZÁSA

(Több ütemű feladatként: előzetes hidrogeológiai védőterület méretezése - 50 éves elérési idővel, intézkedési javaslat, földhivatali bejegyzés előkészítése.)

3. FELTÁRÁSOS ELŐMUNKÁLATOK

(Több ütemű munkaként: a "D" kategóriájú ismeretek szintjének eléréséhez a hiányzó ismeretek tervezése, kivitelezése, értékelése, visszaramaradó létesítmények - észlelőkutak, próbakutak - sorsának rendezése.)

4. SZENNYEZŐFORRÁSOK

(Több ütemű munkaként: a felderített, számbavett, helyszínen megismert potenciális szennyezőforrások veszélyességének értékelése; a kritikus esetekre feltárásos állapotfelmérés tervezése, kivitelezés, értékelése talaj- és vízminták vizsgálati eredményei alapján; a visszaramaradó észlelő létesítmények sorsának rendezése.)

5. ÉSZLELŐHÁLÓZAT

(Több ütemű munkaként: Területi (Psz), függélymenti (R-) elsősorban vízszint változást, másodsorban vízminőség változást észlelő hálózat tervezése, kialakítása - 1. és 3. pont alatti észlelőkutak figyelembe vételével; szennyezőforrások hatását észlelő hálózat tervezése, kialakítása a 4. pontban épült észlelőkutak figyelembe vételével; az észlelő hálózatok beüzemelésével; az észlelőhálózatok gondozásának végleges meghatározásával, műszerek /észlelő, adatkinyerő, vízmintavevő stb./beszerzésével.)

A távlati vízbázisok biztonságba helyezése programjának végrehajtása után amennyiben az előirányzatok megvalósulnak az alábbi létesítmények maradnak vissza, további hasznosításra, illetve a biztonságba helyezett vízbázisokra előírt intézkedések hatékonyságának ellenőrzésére:

<u>Próbatermelő kutak:</u>	195 db	(95 db 30 m-es, 40 db 45 m-es, 35 db 80 m-es és 25 db 120 m-es)
<u>Végleges észlelőkutak:</u>	1340 db	(640 db 15 m-es, 600 db 30 m-es, 40 db 45 m-es, 35 db 80 m-es, 25 db 120 m-es)

Próbaszivattyúzás (tartós):

Próbatermelő kutanként 2-2 hónap, 2-2 db kutankénti egyszerű, részletes és komplex vízkémiai vizsgálattal

Idéiglenes észlelőkutak:

760 db 15 m-es (A partiszűrűsű próbakutak mellett 8-8 db, a tartós szivattyúzások idejére)

Szennyezőforrások feltárásos vizsgálata során: 530 db 30 m-es, 530 db 15 m-es és 530 db 8 m-es észlelőkút marad meg a későbbi változások ellenőrzésére (építéskor talaj- és vízvegyszivattyúzókat kerül sor).

Vízszintészlelő műszerek:

1200 db

A program megvalósítása megkezdődött. 1995 végére mind a 81 vízbázison elkészül az ÁLLAPOTFELVÉTEL I. üteme, és az ELŐZETES HIDROGEOLOGIAI VÉDŐTERÜLET meghatározásainak I. üteme, 20 vízbázis területén pedig a FELTÁRÁSOS ELŐMUNKÁLATOK, SZENNYEZŐFORRÁS FELTÁRÁSOK és az ÉSZLELŐHÁLÓZATOK KIALAKÍTÁSA-val kapcsolatos munkálatok I. üteme jelentősen előrehaladt.

A vízbázisok adatainak kezelhetőségéhez szükséges számítógépes adatbázis kialakítása folyamatban van.

A beruházás teljes költségigénye (3,1 milliárd ÁFA nélkül, 1995. jan. 31-i árakon) és végrehajtása 15 éves időszakra lett előirányozva. Ezen összeg nem tartalmazza a szennyezőforrások felszámolásával ill. rendbetételével kapcsolatos költségigényeket.

A beruházási munkák során elvégzett észlelőhálózat-beüzemelés (előgondozás) utáni időszakra a vízbázisok GONDOZÁS-ához szükséges költségigényeket biztosítani kell. (Ennek kidolgozása folyamatban van.)

